

Täysistunto

Keskiviikko 22.3.2017 klo 13.59—17.00

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lukiolain ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 20/2017 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskustelu

15.44 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuon eduskunnan käsittelyyn hallituksen esityksen, jolla uudistetaan erityisen koulutustehtävän lukioiden lainsäädäntöä. Esityksessä ehdotetaan tarkennettavaksi säännöksiä, joilla lukiolle voidaan myöntää erityinen koulutustehtävä. Tavoitteena on selkeyttää erityisen koulutustehtävän asemaa koulutusjärjestelmässä, lisätä luvan hakijoiden yhdenvertaisuutta ja oikeusturvaa. Erityisen tehtävän lukiot tekevät hienoa ja korkeatasoista työtä ympäri Suomea.

Esityksen tavoitteena on turvata koulutuksen alueellinen saavutettavuus ja erikoislukioiden toiminnan jatkuvuus. Erityinen koulutustehtävä voidaan jatkossakin myöntää eri opetuspainotuksiin, kuten taito- ja taideopetukseen, liikuntaan tai kielten opetukseen. Lukion opetuspainotus voisi kohdistua myös ainerajat ylittäviin kokonaisuuksiin, mikä toisi uusia mahdollisuuksia koulutuksen kehittämiseen.

Jatkossa osalle erityisen koulutustehtävän lukioista myönnettäisiin valtakunnallinen kehittämistehtävä. Tämä velvoittaisi koulutuksenjärjestäjiä kehittämään ja levittämään opetuspainotuksen mukaisia toimintamalleja erityisen koulutustehtävän lukioiden lisäksi myös muihin lukioihin ympäri Suomen. Tehtävänä on myös edistää lukiokoulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen sekä muiden erityisen koulutustehtävän alaan liittyvien toimijoiden yhteistyötä. Valtakunnallisen tehtävän lukiot valittaisiin valtakunnallisen arvioinnin perusteella.

Esityksessä ehdotetaan tarkennettavaksi myös säännöksiä lukion erityisen koulutustehtävän rahoituksen myöntämiseksi. Jatkossa kaikki erikoislukiot saavat korotetun rahoituksen tehtävän hoitamiseen. Eri opetuspainotusten kustannukset otetaan huomioon rahoituksesta päätettäessä. Valtakunnallisen kehittämistehtävän saaneille lukioille myönnettäisiin korkeampi rahoitusosuus. Erityisen koulutustehtävän lukioiden saama rahoitus turvataan nykyiselle tasolle säätämällä laissa prosenttiosuus, joka lukion kokonaisrahoituksesta vuosittain suunnataan erityisen koulutustehtävän lukioille. Lukiokoulutuksen valtionosuusra-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2017 vp

hoitus pysyy kokonaisuutena ennallaan, mutta se jakautuu jonkin verran eri tavoin eri koulutuksenjärjestäjille.

Arvoisa puhemies! Esitykset erityisen koulutustehtävän lukioiden lainsäädännön uudistamiseksi pohjautuvat lukion erityisen koulutustehtävän säädösmuutoksia valmistelleen työryhmän yksimielisiin ehdotuksiin. Esitysten valmistelussa on ollut mukana laajasti lukiokoulutuksen asiantuntijoita muun muassa Pro Lukio ry:stä ja Suomen Lukiolaisten Liitosta ja niin edelleen. Lausuntokierroksella kannatettiin laajasti tehtyjä säädösehdotuksia. Työryhmä on laatinut onnistuneen esityksen, jossa nykyisellä kokonaisrahoituksella voidaan turvata alueellisesti vaikuttava ja laaja erityisen koulutustehtävän lukioverkosto. Tavoitteena on, että esitetty rahoitusmuutos kohtelee lukiokoulutuksen järjestäjiä tasapuolisesti ja lisärahoitus kohdentuu kaikille erityistä koulutustehtävää toteuttaville lukioille laskennallisen osuuden mukaisesti. Selkeiden painotuskertoimien säätämisen tavoitteena on lisätä koulutuksenjärjestäjien keskinäistä tasa-arvoa.

Koulutuksenjärjestäjien yhdenvertaisuuden ja päätöksenteon avoimuuden tulee olla keskeisiä tavoitteita järjestelmää uudistettaessa. Valtakunnallisen kehittämistehtävän myöntämisessä tulee painottaa valtakunnallista osaamis- ja sivistystarvetta. Erityisen koulutustehtävän luvissa voidaan puolestaan ottaa huomioon myös alueelliset koulutustarpeet. Lupien myöntämisedellytysten tarkentaminen on tarpeellista, ja säädösluonnoksissa ehdotettu aikataulu uusien lupien myöntämiselle on perusteltu. Esityksellä ei tavoitella muutoksia erityisen koulutustehtävän lukioiden lukumäärään tai koulutuksen laajuuteen.

Laki lukiolain muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2018 ja laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta 1.1.2019.

Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnistää lukion erityisen koulutustehtävän lupien hakumenettelyn keväällä 2017. Hakijoiden valtakunnallinen arviointi tehdään kevään 2017 aikana. Päätökset uusista erityisen tehtävän luvista tehdään elokuussa 2017.

Erityisen koulutustehtävän mukaan opiskelevien oikeusturva varmistetaan riittävin siirtymäsäännöksin. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

15.49 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin lämmin kiitos tästä erittäin tärkeästä ja odotetusta lainmuutoksesta. On hienoa, että kun työryhmiä asetetaan tutkimaan erilaisia kehittämiskohteita ja myös mahdollisia epäselvyyksiä, mitä joskus lainsäädäntöön jää, niin sitten nämä työryhmien esitykset ja ehdotukset lopulta ihan oikeasti tulevat lainsäädännöksi.

Selvitysmiehet Atso Taipale ja Kyösti Värri antoivat maaliskuussa 2015 ehdotuksensa erityisen koulutustehtävän asemasta. Selvitysmiesten mukaan koulutuksenjärjestäjien yhdenvertaisuutta heikentää lupien kertyminen vuosikymmenten aikana ilman yhtenäisiä kriteereitä sekä rahoituksen kohdentumisen sattumanvaraisuus. On hienoa, että tässä laissa nyt nämä asiat selkeästi esitetään muutettaviksi.

Yhden pienen kauneusvirheen huomasin tässä, ja uskon, että se on ehkä ollut ihan vahinko tässä prosessissa. Kun näitä erityislukioita on arvioitu, niin tänne joukkoon on pedagogisista syistä tullut myös steinerpedagogiikkapainotteinen opetus mutta sitten kristillisten koulujen lukiot ovat jääneet tämän ulkopuolelle. Niitä ei monta Suomessa ole. Kristillisiä kouluja on vajaat 30, ja kolmessa niistä on lukio, mutta heiltä ei ole pyydetty edes lausuntoa tästä asiasta. Tässä nyt on semmoinen tilanne yhdenvertaisuuden kannalta, että joko on niin, että valiokuntavaiheessa tämä pitää ottaa huomioon niin, että myös kristillisten koulujen lukioiden asema turvataan tässä, tai sitten tämä steinerpedagogiikkapainotteinen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2017 vp

opetus otetaan pois tästä listasta, jompsin kumpsin, mutta ei voi olla niin, että vain toinen on ja toinen ei ole.

Siten minulla on toinen toivomus: Kun täällä näitä hyviä kehityshankkeita on, niin tämä valtionosuuksien prosenttiosuus, joka yksityisillä kouluilla on, joka on edelleen normaaliopetukseen nähden vain 94 prosenttia kuluista, olisi jo korkea aika nostaa yhdenvertaisuuden nimissä samalle tasolle muun opettamisen kustannusten rinnalle. Ei se opetus yksityiskouluissa ole yhtään sen halvempaa. Tämä on semmoinen vanha jäännös, joka on jäänyt jostain 70—80-luvulta. Nyt olisi ehkä hyvä siihenkin tarttua oikein kaksin käsin. Sitten saataisiin monia hyviä asioita esiin tämän hallituskauden aikana.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.